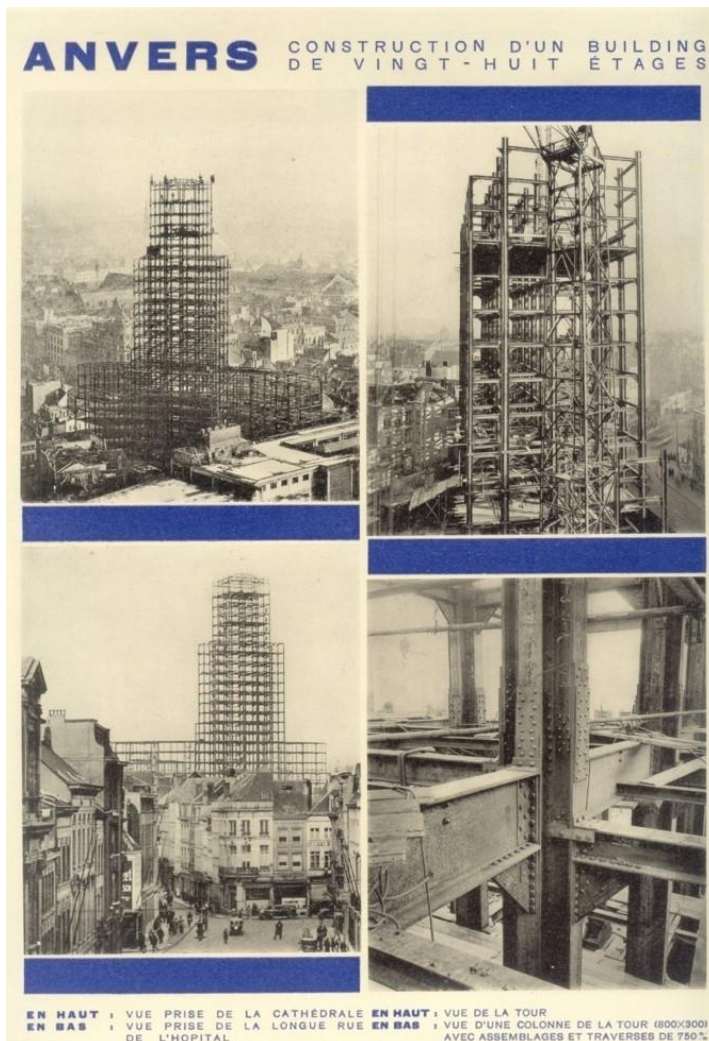

KBC toren wordt Huts Tower

De aankoop van de KBC toren haalde de voorpagina van veel kranten. Fernand Huts van het havenbedrijf Katoen Natie koopt het iconisch gebouw van Antwerpen, de bijna 100 meters hoge KBC toren, beter bekend als de "Boerentoren". Hij wil er een culturele invulling aan geven en er opnieuw appartementen in onder brengen. Het publiek toegankelijk maken van de panoramazaal is zeker één van zijn ambities, een indrukwekkend zicht op A en de regio. Huts is een rasechte Antwerpenaar, een gedreven zakenman die een feeling heeft voor opportuniteiten. Hij is gepassioneerd, een bewonderaar voor oude kunst en in het verleden toonde hij reeds zijn visie op architectuur.

Vergeten wij niet dat 1930 een bijzonder jaar was voor België: de viering van honderd jaar onafhankelijkheid. Niet Brussel maar de dynamische havenstad Antwerpen wilde zich positioneren met een groots opgezette expositie en met grote bouwwerken zoals een nieuw luchthavengebouw in Deurne.

Tijdschrift AA november 1930

De toren in aanbouw

De uitspraak "the sky is the limit" nam Antwerpen letterlijk met de bouw van een toren waarbij de *Boerenleenbank* een grote rol speelde. In een zeer korte tijdspanne verscheen een stalen constructie in de skyline die visueel het einde van de Meir bepaalde. Henry Van de Velde en de Nederlandse bouwmeester HP Berlage gaven advies betreffende de verhouding tussen sokkel en toren. De architecten Van Hoenacker, Van Averbeke en Smolderen kozen voor een bouwmethode die toen gebruikelijk was voor hoogbouw in Amerika. Eerst werd in record tempo een stalen frame opgetrokken en nadien werd een gevel in natuursteen aangebracht.

In het eerste nummer van het Franse Architectuurtijdschrift "L'Architecture d'Aujourd'Hui" (november 1930) verschenen vier foto's op één pagina van de constructie van deze wolkenkrabber in Antwerpen. Een opmerkelijke vaststelling is dat de toren weinig werd gepubliceerd, vermoedelijk omdat de avant-garde problemen had met de totale opsplitsing tussen structuur en gevel. Vergeten wij niet dat sinds de publicatie van de glazen toren van Mies van der Rohe in 1923, de betrachting was te streven naar transparantie maar dat dit onuitvoerbaar was op bouwtechnisch gebied. De keuze in 1929 voor de torenconstructie in Antwerpen lag voor de hand en was realiseerbaar.

Wat velen niet meer weten is dat er in de toren oorspronkelijk appartementen waren, de hoogste woontoren in Europa en dit bleef tot in de jaren '50. Geleidelijk verdween de woonfunctie om plaats te maken voor kantoorruimte van de KBC. De sokkel werd ingenomen door de bank en er was een mogelijkheid om te exposeren.

Huts & architectuur

In het verleden toonde het echtpaar Fernand en Karine Huts een grote affiniteit voor architectuur. In de jaren '80 werd de beslissing genomen om de Headquarters kantoren van Katoen Natie te behouden op de plaats waar dit bedrijf in de 19de eeuw (1854) was ontstaan. Een bouwblok tussen de Van Aerdtsstraat en de De Waghmakersstraat. In twee fasen werd een geheel van oude pakhuizen op een voorbeeldige wijze verbouwd tot hoofdzetel van het bedrijf door Robbrecht & Daem Architecten. De integratie van de sculptuur / lichtkoepels van Cristina Iglesias gaf aan dit project nog een extra dimensie. In tegenstelling tot andere havenbedrijven die kozen voor banale kantoorruimtes opteerde Huts voor een pand met geschiedenis en industriële cultuur. Voor het complex op de Linkeroever werd beroep gedaan op het Antwerps bureau POLO Architecten.

De Headquarters kantoren van Katoen Natie te behouden op de plaats waar dit bedrijf in de 19de eeuw (1854) was ontstaan. Een gevelsteen verwijst naar 1869. In twee fasen werd een geheel van oude pakhuizen op een voorbeeldige wijze verbouwd tot hoofdzetel van het bedrijf door Robbrecht & Daem Architecten

Fotos Marc Dubois

Vlaanderen, het land van de privé verzamelaars.

Vanuit de culturele hoek zal men natuurlijk de bedenking maken waarom Huts niet een officieel, publiek museum gaat sponsoren. Marlies De Munck en Pascal Gielen (UAntwerpen) maken bezwaren bij deze evolutie van privatiseren (DS 23 november). Wat is er verkeerd aan een zakenman zijn privé middelen steekt in een cultureel project? Huts kan de naam van zijn bedrijf ook koppelen aan een nieuw voetbal stadion " Katoen Natie Arena", zoals de zakenman Paul Gheysens in Gent deed met het

Ghelamco stadium. In het geval van cultuur beschouwen velen dit als een gevaar, een onkiese attitude. Een zaak is duidelijk, Huts heeft geïnvesteerd in kwalitatieve architectuur en in een kunst, wat niet het geval is voor Gheysens.

Het moet duidelijk zijn dat privé projecten in de cultuur niet de vervanging zijn van initiatieven die de overheid in handen heeft. Wij moeten er op toezien dat de beleids mensen ervoor zorgen dat er voldoende publieke middelen blijvend worden vrijgemaakt om te investeren in cultuur.

Vergeten wij echter niet dat de basis van grote musea tot stand komt door privé personen die uiteindelijk bijdragen aan het roerend patrimonium van een stad of een land. Het bouwen aan kunstcollecties is geen nieuw fenomeen. Keizer Karel en Filips II hadden een waanzinnig grote verzameling wandtapijten. In elke eeuw treft men personen aan die hun financiële middelen spendeerden aan de opbouw van een collectie. Antwerpen mag de steenrijke Fritz Mayer van den Bergh dankbaar zijn. Zijn privé collectie vormt de basis van het Museum Mayer van den Bergh met als topstuk de Dulle Griet van Pieter Bruegel. Wat zou het KMSK in Antwerpen zijn zonder de schenking van Ridder Florent van Ertborn – oud-burgemeester van Antwerpen – die na zijn dood topwerken van Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Hans Memling en Jean Fouquet doneerde? Ook wat betreft hedendaagse kunst nemen privé verzamelaars een belangrijke positie in, denk maar aan de verzameling Annick en Anton Herbert in Gent. De familie Beyeler deed voor hun Foundation nabij Bazel beroep op Renzo Piano, één van de mooiste kunstruimtes en uitzonderlijk topexposities in Europa. Voor hun top privé collectie deed de familie Guggenheim in New York beroep op Frank Lloyd Wright, de grootste havenstad van Europa Antwerpen deed beroep op een derderangs architect die vriend was van de politicus Karel Poma. Een silo werd verbouwd tot een ondermaats museumgebouw.

Dat Huts ambities heeft is glashelder. In het artikel van Marc De Roo (De Tijd 21 november) benadrukt Huts dan de buitenlandse voorbeelden niet bepalend zijn geweest en dat hij nog aan het begin staat met dit ambitieus project. Kopen is een zaak, het project uitwerken is de volgende stap. Een statisch klassiek privé museum aan de Meir, dit heeft Huts niet voor ogen. Bij een aantal exposities die Huts reeds bracht was er een samenwerking tussen publiek en privé.

Voor Geert Van der Speeten (DS 21 november) zijn er zeker voorbeelden die Huts hebben geprikkeld, zoals de projecten van de grote Franse zakenmannen Bernard Arnault en François Pinault. Begin januari opent in Parijs een locatie voor de collectie hedendaagse kunst van Pinault, gehuisvest in het voormalig gebouw van *Bourse de Commerce*. Zoals voor zijn vestiging in Venetië deed hij beroep op Tadao Ando voor de

verbouwing. Het wordt een culturele tegenpool nabij het groot shoppingcentrum van *Les Halles*.

De Huts Tower wordt de beëindiging van de Meir, de commerciële slagader van de omringende winkelwijk. Er zijn gelijkenissen tussen Parijs en Antwerpen. Dat de KBC logo bovenaan de toren binnenkort zal vervangen worden door de naam Huts is onwaarschijnlijk. Maar één zaak is zeker, door de keuze om dit gebouw te kopen verbindt hij zijn familienaam aan een iconisch gebouw in zijn geliefde havenstad Antwerpen. Een unieke zet om zijn naam te vereeuwigen en te verbinden met de grote culturele geschiedenis.

Foto uit het tijdschrift Techniques des Travaux, Luik.

Marc Dubois Architect Hon FRIBA / November 2020